

LA CONFIANÇA COM A TRANSMISSORA DE VALORS.
EXPERIÈNCIES EN DIVERSES TASQUES DE L'OPUS DEI
AMB LA JOVENTUT

per EUGENI XALABARDER I VOLTAS

A Girona hi ha un esplai que es diu Rocabruna i que, com altres iniciatives semblants, va néixer gràcies a l'impuls del missatge de sant Josepmaria Escrivá de Balaguer. Em diu l'Eulàlia, una de les monitores que ho tira endavant, que «procurem ajudar els pares en l'educació dels fills, en especial durant el temps de lleure, perquè a casa o a l'escola ja hi ha qui en té cura». Li pregunto llavors què els diferencia d'altres esplais d'inspiració cristiana que treballen amb la gent jove. La seva resposta és ràpida: «crec que res, o en tot cas no gaire. Som una opció més entre moltes, tot i que hi hauria d'ha-

ver més iniciatives». Pel que fa a l'ideari de l'esplai, la Nora Alsina, que n'és la directora, comenta que «el vam fer juntament amb els pares, i el vam escriure. Els quatre punts principals en què insistim són la solidaritat, la sociabilitat, la cultura i el treball».

Rocabruna és un exemple de les iniciatives adreçades a noies on es desenvolupa la tasca d'evangelització que realitza la Prelatura de l'Opus Dei. A més d'esplais, també hi ha centres per a l'ensenyament primari, mitjà i superior, centres per a la formació professional de joventut obrera i per a la capacitació en les feines agrícoles, instituts tècnics, escoles de secretariat, d'idiomes, d'hosteleria, així com centres culturals i residències d'estudiants. En totes aquestes tasques, la Prelatura de l'Opus Dei assumeix la responsabilitat de l'educació cristiana dels qui hi assisteixen i que lliurement la vulguin rebre.

A Nou Barris de Barcelona, per exemple, s'hi troba l'Escola Esportiva Brafa. Allà, l'any 1972, sant Josepmaria es va reunir amb milers de catalans. Els va parlar de Déu, del treball i de la preocupació que els cristians han de tenir pels altres. El responsable de les activitats és l'Ignasi Taló, que es dedica a coordinar els departaments de l'escola i a proposar nous projectes, molts d'ells dirigits al jovent. «Nosaltres —afirma l'Ignasi— procurem que l'esport els serveixi com una escola de vida, de manera que els valors que aquí poden trobar, com són l'esforç, l'ordre, la companyonia, la lleialtat o el respecte, els puguin traslladar després a la seva vida, a casa, a la relació amb els altres».

EL REpte DE TENIR UNA PERSONALITAT PRÒPIA

Transmetre valors humans i cristians no és fàcil. Comenta la Nora Alsina que «es percep en l'ambient dels joves una certa resistència a deixar de ser "massa", "grup", per passar a ser algú autèntic, amb personalitat pròpia, ben definida, íntegra. Això els resta força». I afegeix que molt sovint «tenen desdibuixada la seva identitat com a persones, amb el consegüent desgavell d'idees. Tenen una voluntat fluixa i un excés de sentimentalisme». L'Alfons Puigarnau és professor universitari i dedica bona part del seu temps lliure a coordinar les activitats del Club Universitari Viera. Ell troba en el jove un alt grau «d'escepticisme, que és la gran malaltia de la postmodernitat. Sovint el jove no sap d'on ve ni a on va. L'esceptic és aquell jove que ha envellit prematurament: és un home cansat per la vida. Tot i així, la seva energia interior és tan forta que no és difícil plantejar-li reptes que el facin sortir de l'anonimat», i creu que s'hi pot arribar si hi ha amistat, perquè «al jove, acostumat

a un món tecnològic despersonalitzat, de vegades excessivament global, li resulta atractiva la conversa personal, íntima».

Si es continua amb el capítol de problemes, l'Ignasi Taló veu que «els joves catalans d'avui dia acostumen a disposar de mitjans materials suficients per a tirar endavant, tenen qualitats, sens dubte, però en molts casos els manca capacitat d'esforç, d'illusió i d'iniciativa. Amb freqüència es coneixen poc i tendeixen a allò que és més fàcil, sovint perquè no els manca el que necessiten per a viure bé i amb prou feines han d'esforçar-se per a aconseguir res». I posa un exemple gràfic. «El primer que fan molts pares quan vénen a recollir el seu fill és agafar-li la bossa, per evitar que porti pes a sobre». També, però, «són gent a la qual no manquen ganes d'ajudar els altres, i a Brafa endeguem amb facilitat nombroses iniciatives de voluntariat».

En Vicenç Contreras és mestre i ha estat més de deu anys treballant en un club de lleure per a joves de Rubí i d'altres poblacions del voltant. Dóna classes a alumnes de batxillerat, a Xaloc, en el Polígon Gornal de l'Hospitalet del Llobregat. Comenta que la principal barrera que es troba quan es tracta amb joves «és la dificultat que tenen per expressar amb frases adequades el que pensen. Les seves conviccions sovint estan poc elaborades». Afegeix que «tot i que no es pot generalitzar, veig un alt percentatge de joves insegurs, amb temor al compromís, però al mateix temps amb una notable sensibilitat pels problemes socials, encara que no sempre ho saben traduir en fets que representin una millora concreta d'ells o dels altres». I acaba dient que «valoren molt la possibilitat de formar una família en el futur, i d'estar amb la seva família quan s'hi ha d'estar».

ESCOLTAR UN A UN, COMPRENDRE

«Als joves —comenta la Nora Alsina— t'hi has d'apropar a través de l'amistat, de la confiança, i respectant sempre la seva llibertat. Penso que el tracte personal i la conversa són fonamentals. Necessiten que se'ls dediqui temps, que se'ls comprengui, que se'ls escolti, que se'ls valori». Tot això la Nora ho ha dit seguit, sense pensar-s'ho gaire, com qui ja ho veu molt clar perquè no para de rumiar-hi. «S'ha de creure en ells i ells han de notar que es poden recolzar en la seguretat que troben en tu. Quan els coneixes a fons i ells et coneixen a tu, comença l'amistat i tens el terreny assegurat per a presentar els valors que creus que els poden ajudar a millorar com a persones». El Vicenç comenta una cosa semblant. «Procuo escoltar molt, no donar "la solució" a les seves preguntes i inquietuds,

sinó més aviat un punt de vista personal que poden aprofitar com l'experiència d'un amic de confiança. Penso que l'amistat és cosa de tots dos. Jo escolto, però també parlo, explico situacions personals, perquè la confiança només s'obre amb la confiança. Per a obtenir bones respostes, s'han de fer bones preguntes. Per això procuro pensar-les bé, de manera que tractin de temes de fons que els puguin interessar».

L'Ignasi, de Brafa, també parla de la confiança. «Hi ha diferències d'edat entre monitor i alumne, i ens hem de guanyar mútuament la confiança. Procuro parlar amb ells un a un sobre els seus problemes i els marco alguna fita a aconseguir. Per això és essencial que qui tinc davant vegi que se'l comprèn i se l'estima, i que amb les fites que se li assenyalen, se l'ajuda. Totes les activitats que proposem aquí van encaminades a ajudar el jovent a sortir de si mateix, i que s'adonin de la importància d'ajudar el proïsme i d'enfocar la vida d'una manera optimista.»

«Hem de procurar que la gent jove —continua dient l'Ignasi— es doni al màxim, amb aspiracions i iniciativa, i sempre amb la col·laboració de les famílies. Aquest punt és especialment important. Si no s'aconsegueix implicar els pares i les mares en la tasca educativa dels seus fills, de les seves filles, és molt més difícil tirar endavant. Per això, a banda del tracte personal, procurem parlar sovint amb els pares, i juntament amb ells fixem objectius i procurem anar en la mateixa direcció.» La Nora Alsina, directora de Rocabruna, comenta que «totes les activitats que organitzem per al temps de lleure passen per l'atenció personal dels qui vénen. Volem contribuir a la formació integral de la seva personalitat, humana i cristiana, i sempre d'acord amb el que proposen i esperen les seves famílies. Com deia abans, l'ideari l'hem escrit juntament amb els pares».

Afegeix el Vicenç que procura «que cultivin allò que en la persona no és biodegradable: la capacitat d'il·lusionar-se, de lluitar per millorar, de sacrificar-se pels altres, d'estimar, d'agrair, de perdonar, de comprendre ("saber caminar amb els mocassins de l'altre", com deia una sentència dels indis arapahoes), etc. I tot plegat intentant traduir-ho en exemples concrets de la vida ordinària, de manera que aquells ideals tinguin una repercussió real al seu entorn quotidià, a la gent que els envolta».

DECIDIR PORTAR UNA VIDA COHERENT AMB L'EVANGELI

La Nora insisteix en la importància de transmetre valors humans que són alhora cristians: «Prendre consciència que se serveix la societat a través del treball, la preocupació desinteressada pels al-

tres, fomentar l'autèntica amistat, tenir afany d'adquirir un bon nivell intel·lectual, etc. I, tot això, recolzat per una visió cristiana, amb la freqüència dels sagraments i l'aprofundiment personal de la nostra fe i les seves conseqüències per a la vida, que és des d'on aquells valors assolixen el seu sentit més ple. Viure és enfrontar-se amb dificultats, i per a enfrontar-nos-hi amb garanties necessitem aquests valors. Es tracta, doncs, de fer atractiva una vida coherent amb l'Evangeli».

Sant Josepmaria Escrivá va assenyalar que l'objectiu és formar «cristians de debò, homes i dones capaços d'afrontar amb esperit obert les situacions que la vida els ofereixi, de servir els seus conciutadans i de contribuir a la solució dels grans problemes de la humanitat, de portar el testimoni de Crist on es trobin més tard, en la societat» (*És Crist que passa*, 28). Però com s'hi arriba? Naturalment això és una qüestió molt personal, de convenciment, que cadascú ha de fer pròpia amb la seva experiència, fruit d'una reflexió lliure. «L'actitud de l'home de fe —deia sant Josepmaria— és mirar la vida, amb totes les seves dimensions, des d'una perspectiva nova: la que ens dona Déu» (*És Crist que passa*, 46).

La manera de transmetre aquests valors cristians no és gens senzilla, però tampoc no és difícil. Potser sí que és costosa, «perquè —ens diu en Vicenç—, primer s'han de viure personalment». La Nora comenta que «els valors que vull compartir procuro viure'ls jo mateixa, no com a simple tàctica, sinó perquè la seva transcendència cristiana és l'eix de la meua vida personal; no oblido, d'altra banda, l'eficàcia pedagògica d'aquesta manera de fer».

Sobre la manera d'acostar la gent jove a la fe i a la pràctica de la vida cristiana, l'Ignasi diu que, «a més de parlar personalment amb els joves, procuro enfrontar-los a situacions en les quals hagin de superar-se, ja sigui per al seu propi profit o per al dels altres». Així, per exemple, periòdicament porta els alumnes de Brafa a jugar a futbol al Centre Penitenciari Trinitat Vella. «És una activitat especialment interessant per als alumnes i també per als mateixos reclusos, que a banda de trencar la monotonia de la vida a la presó, veuen que hi ha gent que els valora. També hem començat allà un cinefòrum mensual». Ara té el projecte de portar els nois, el dissabte a la tarda, a jugar amb els nens malalts de leucèmia de l'Hospital Vall d'Hebron. En aquest context sorgeix espontània la conversa sobre la motivació de fons: la fe, el tracte personal amb Déu, la donació —per Déu— al proïsme, etc. Es fa més fàcil, d'aquesta manera, que el jove, la jove, entengui la necessitat de la reconciliació amb Déu, mitjançant el sagrament del perdó, o que sorgeixin desitjos pràctics d'una relació més propera i íntima amb Jesús.

El plantejament de l'Alfons Puigarnau no en difereix gaire. «Les

activitats que organitzem, tant acadèmiques com extraacadèmiques, cal que tinguin en compte els tres grans interlocutors de la comunicació: l'home, el món i el transcendent. Les tres grans activitats que intercomuniqueu aquests elements són el treball (l'estudi per als estudiants), la convivència i la reflexió personal. Un partit de futbol pot ser una activitat que sintetitzi perfectament aquests elements; una excursió a la muntanya pot ser una experiència interessant per a comprendre's un mateix i comprendre el proïsme; o bé unes jornades d'estudi intens, a la vegada que ens connecten al món, ens fan reviure el contacte amb el transcendent». No és només en les estones de catequesi o de meditació davant l'Eucaristia on es transmeten els valors, sinó a través de tot plegat, en qualsevol de les activitats que es desenvolupen: l'estudi, l'esport, l'amistat, la família, les accions solidàries, etc.

En acabar aquestes reflexions torno a parlar amb l'Eulàlia, que coneix l'itinerari de moltes joves que estan cercant Déu en aquest món nostre. Hi ha quelcom d'espontani en el que diu. «A Rocabrera cada persona és protagonista de la seva història». És filòloga i es nota. «Per a estimar s'ha de tractar d'una manera personal cadascú. Només així neix la confiança, i és quan pots ajudar els altres a descobrir els propis valors positius i a incorporar-ne de nous. I en aquest procés, anar d'acord amb els pares és fonamental. El més atractiu és que, al final, tots millorem: els joves, els pares i nosaltres mateixos».